

Mircea Ivănescu (1931–2011) este unul dintre cei mai importanți poeți și traducători din literatura română. A fost o figură discretă a vieții literare, neafiliindu-se nici unei grupări sau direcții. Cu toate acestea, creația sa a influențat decisiv generațiile care se revendică de la poetici postmoderniste și textualiste. A absolvit Facultatea de Filologie la București; a lucrat ca redactor la Agerpres și la revista *Lumea*, apoi la Editura pentru Literatură Universală și la Editura Univers. A debutat în volum în 1968; și-a publicat versurile, de o remarcabilă unitate valorică și stilistică, sub titluri voit banale. Traducerile sale din literatura universală (Joyce, Faulkner, Musil, Kafka, Broch, poezie engleză și americană etc.) au primit, ca și opera sa poetică, numeroase premii. Din anul 1980 s-a stabilit la Sibiu, unde a continuat să scrie poezie și eseu și să traducă. În 2012, la Editura Humanitas, a apărut volumul: *Măștile lui M.L.: Gabriel Liiceanu în dialog cu Mircea Ivănescu*.

Cronologia operei poetice: *Versuri*, Editura pentru Literatură, București, 1968; *Poesii*, Editura Cartea Românească, București, 1970; *Poeme*, Editura Eminescu, București, 1970; *Alte versuri*, Editura Eminescu, București, 1972; *Alte poeme*, Editura Albatros, București, 1973; *Poem*, Editura Cartea Românească, București, 1973; *Alte poezii*, Editura Dacia, Cluj, 1976; *Poesii nouă*, Editura Dacia, Cluj, 1982; *Poeme nouă*, Editura Cartea Românească, București, 1983; *Alte poeme nouă*, Editura Cartea Românească, București, 1986; *Versuri vechi, nouă*, Editura Eminescu, București, 1988; *Poeme vechi, nouă*, Editura Cartea Românească, București, 1989; *Poezii*, Editura Vitruviu, 1997; *Poesii vechi și nouă*, Editura Minerva, 1999; *Aceleași versuri*, Editura Dacia, Cluj, 2002.

mircea ivănescu

cele mai frumoase poezii

selecție și prefață de gabriel liiceanu

Redactor: Elena Dornescu
Ilustrația copertei: Răzvan Luscov
Tehnoredactare: Emilia Ionașcu, Corneliu Radu

Tipărit la Bookart Printing

© HUMANITAS, 2012, 2023

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Ivănescu, Mircea
Cele mai frumoase poezii / Mircea Ivănescu;
selecție și pref. de Gabriel Liiceanu. –
București: Humanitas, 2023
ISBN 978-973-50-7943-7
I. Liiceanu, Gabriel (pref.)
821.135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723/684 194

în poezie nu ai voie să minți

La scurtă vreme după ce a apărut volumul *Măștile lui M.I.**, un prieten mi-a spus: „Mulți cititori vor descoperi în Mircea Ivănescu un personaj fascinant, despre care vor afla că este un mare poet. Vor vrea să-l citească. În librărie nu există nici o carte de versuri a lui“.

Așa s-a ivit gândul unei antologii. Ea nu seamănă însă cu selecțiile (nu puține) alcătuite până acum din poezia lui Mircea Ivănescu, pentru simplul motiv că este făcută cu o libertate pe care nici un profesionist nu și-ar îngădui-o. Într-adevăr, care critic literar și-ar permite, pentru a-l pune apoi în operă, un asemenea dezmaț al subiectivității?

Recunosc, așadar, că în paginile acestui volum n-am ținut cont de nimic din ce presupune o „adevărată“ antologie. N-am luat volumele în ordinea apariției lor, pentru a scoate din ele poeziile care, după un criteriu formal bine precizat, păreau cele mai reprezentative. N-am avut în minte o justă repartiție a lor pe ani, pe volume, pe teme. Nu mi-am propus să obțin, reducând scara universului poetic al lui Mircea Ivănescu, o imagine care să repete în mic membrele întregului și proporțiile existente între ele. Am dorit un singur lucru: să-l provoc pe cititor să refacă experiența pe care eu însumi am trăit-o: să descopere o frumusețe care, în chiar secretul nașterii ei, își poartă propria ascundere. Pentru că lui Mircea Ivănescu i-a izbutit din plin travestiul: poate că niciodată în poezia noastră ceea ce e mare nu a intrat în lume purtând haine mai umile.

* *Măștile lui M.I.: Gabriel Liiceanu în dialog cu Mircea Ivănescu*, Humanitas, 2012.

Nu pot totuși să ascund neliniștea pe care mi-o provoacă intemperanța gestului meu de antologator improvizat. Voi reuși oare să-l fac pe cititor părtaș la o ocazie pe care eu însumi am avut-o? Aceea de a mă fi aflat pentru mai multe ore, așa cum mi-a atras atenția un alt prieten după ce a citit *Măștile lui M.I.*, în preajma unui om care vorbea *in articulo mortis*? S-a întâmplat, într-adevăr, să stau de vorbă cu Mircea Ivănescu în momentul acela extrem și chinuit al vieții în care ființa noastră se deschide către mărturisire și bilanț. Și, „prin forța împrejurărilor“, cum îi plăcea să spună de câte ori voia să sublinieze survenirea unui context constrângător, găsindu-mă în situația de a surprinde câteva relații între viața omului și poezia lui, mi s-au dezvăluit sensuri și accente ale versurilor sale care, la lectura anterioară întâlnirilor noastre, îmi scăpaseră cu desăvârșire. Acest „privilegiu“ mi-a dat o cheie a frumuseții poeziei sale pe linia a ceea ce el a numit „a nu minți în poezie“. Dacă vrei, în volumul cu titlul oarecum prezumțios *Cele mai frumoase poezii* au fost alese versurile cele mai „nemincinoase“ ale lui Mircea Ivănescu, acelea născute din efortul disperat de a se întâlni, prin cuvinte, cu clipele decisive ale vieții sale. Iar acestea țin cu precădere de două registre: relația cu o copilărie care a stat sub semnul spaimei resimțite în fața morții celuilalt (pierderea fratelui sinucigaș) și efortul reiterat la nesfârșit de a obține, din partea femeii iubite, prin prestigiul cuvintelor poeziei, o prețuire care, la limită, s-ar fi putut converti într-o iubire etern râvnită, tocmai pentru că niciodată obținută.

Dar dacă pomind de aici am putea găsi rădăcina existențială și „psihanalitică“ a poeziei sale, care sunt configurațiile lirice pe care ea le-a împins la lumină? Ca poet, Mircea Ivănescu a avut de rezolvat o unică problemă:

cum poate fi fixat și redat în cuvinte timpul pierdut sau cel trăit în instantaneitatea clipei? Citindu-l și recitindu-l, mai ales după ce dialogul nostru s-a încheiat, mi s-a părut că el m-a ajutat să înțeleg că poezia nu e altceva decât pătrunderea într-o regiune a lucrurilor în care nimeni, până atunci, nu pătrunsese cu ajutorul cuvintelor. Fiecare poet important cucerește încă o bucată dintr-un teritoriu care până atunci fusese al de-nespusului. Or, Mircea Ivănescu a reușit să împingă cuvintele într-un teritoriu care părea să le rămână inaccesibil: teritoriul *clipei*, al atomului temporal, al părții aceleia de timp care rezultă la capătul ultimului gest de disecție imaginabilă în fluxul trăirilor noastre. Nimeni, la noi, nu a dat – în deplină discreție – un relief mai teribil clipei ce trece, investite de cearcănul sufletului nostru. Nimeni, cred, nu a reușit mai bine ca el să pună în scenă *atomii* trăirilor noastre.

Iar tema aceasta, cultural vorbind, are o nobilă ascendență în discursul modern al Europei. Tot ce e decisiv în viață este – cu un cuvânt prețios, care a făcut carieră începând cu Kierkegaard și continuând cu fenomenologia existențialistă și cu latura existențialistă a teologiei protestante (Paul Tillich, Rudolf Bultmann) – *kairotic*. Este „kairotic“ ceea ce ține de *instantaneitatea încărcată de un potențial maxim al trăirii*. Grecii au numit acest scurt-circuit al existenței *kairos*, cuvânt pe care nemții l-au tradus cu „timpul cât durează o clipire a ochilor“ (*Augenblick*) și pe care Heidegger, îndrăgostit, într-o scrisoare către Hannah Arendt, îl echivalează cu durata fulgerului. („Ceea ce este esențial – îi scrie el, recapitulativ, în 1950, Hannei – survine întotdeauna în mod neașteptat. *Blitz*, fulger, înseamnă de fapt în limba noastră *Blick*, privire.“ Și el îi amintește Hannei, în aceeași scrisoare, de „privirea care mă străfulgera când eram la catedră...“) „Fulgerul privirii“ sau „privirea fulgerătoare“ reprezintă metafore kairotice

care au la bază întrupările în situații concrete ale unor atomi temporali trăiți plener. Clipa este fragmentul minim de timp saturat de o trăire, iar totalitatea clipelor din viața unui om, gândite ca o constelație a trăirilor lui esențiale, alcătuiește un destin. Excelența unei vieți ține de numărul fulgerelor existențiale, al „clipelor“ pe care le numără viața lui.

Ei bine, poezia lui Mircea Ivănescu este un inventar anamnetic al acestor clipe. Ivănescu este un *poet kairotic* tocmai pentru că încearcă să ajungă prin cuvinte la supremul inefabil al clipei esențiale. Poezia lui este o cartografie a „clipelor“ proprii sale vieți și, astfel, a destinului său. Iar bucuria pe care citirea ei o provoacă vine din faptul că ea se transformă într-o oglindă – fără creatorul ei, n-am fi avut-o – a propriului nostru destin, un *memento* (pe care nu ne rămâne decât să-l reconstituim pe cont propriu) a tot ceea ce într-o viață a fost extaz, excelență a trăirii sau durere extremă. Îi sugerez cititorului să urmărească exercițiul imposibil al captării pumnalului clipei în poezia *Asurzitoare iscare*, în care timpul, redus la expresia minimă a existenței sale (secunda în care, într-o seară cețoasă de toamnă, poetul își vede iubita, pe strada ei, la braț cu un alt bărbat), se încarcă cu o semnificație de trăire maximă și este perceput ca explozie acustică, ca bubuit infernal. La fel, în *Amintire din copilărie*, este fixată spaima născută în clipa suspendată a așteptării, care nu se curmă, pentru copilul ce încearcă să adoarmă, decât odată cu scârțâitul porții și cu sunetul pașilor pe cimentul curții, care vestesc revenirea fratelui mai mare din periplul zilei.

Din această imposibilă vânătoare și din încercarea reluată la nesfârșit de captare a fugitivului vine și senzația de „minimalism“ a poeziei lui Mircea Ivănescu: pe de o parte, ea este înălțată, obiectiv, pe temeiul atomului temporal, iar expresiv, pe cuvintele menite să capteze momentul kairotic. Pusă pe această direcție, poezia trebuie, pentru a-și atinge ținta, să se

debaraseze de fastul verbal al liricii tradiționale și să se strecoare, umil și subreptice, până la puținătatea cantitativă a timpului punctual. De aici și structura recuzitei lingvistice a poeziei lui Ivănescu: cuvintele preferate sunt cuvinte „slabe“, descărcate de durată și eternitate, dar totodată purtătoare, în chip paradoxal și compensativ, de o intensitate verticală a trăirii: iscare, ivire, urmă, jinduire, surâs, rază.

A câștigat Mircea Ivănescu lupta sa cu inexprimabilul, una pe care a purtat-o sub exigența *adevărului*? A obținut el certitudinea că a surprins și turnat în cuvânt, asemeni celui care fixează o insectă în bucata de rășină a unei eternități factice, cel mai mic fragment de realitate? Că a depozitat acolo, pentru a se elibera de ele și a le contempla apoi în splendoarea unei realități secunde, ființa amintirilor care i-au bântuit viața, pe cea a umilințelor și năzuințelor sale, a iubirilor sale timide și neîmplinite, a suferințelor împinse, prin alcool, pe teritoriul uitării? Pe scurt, a obținut el adevărul poeziei ca ecuație mereu visată între cuvintele sale și „lucrurile“ vieții sale? Sau, mai degrabă, a reluat răbdător atacul, acceptând că de fapt continuă să nu știe „ce este poezia“ și că se află mereu la picioarele redutei pe care încerca s-o cucerească prin limbă, prins într-un asediu etern și lipsit de speranță?

Nici unul dintre cei care s-au luat la trântă cu cuvintele n-a putut să nu simtă că va fi, până la urmă, învins. Asta s-a întâmplat în filozofie, unde provocarea este a gândului de formulat, și la fel în poezie, unde provocarea este a senzației care-și caută expresia. Ivănescu a cunoscut din plin – și, paradoxal, a încercat s-o exprime în cuvinte – neputința cuvintelor. Pot cuvintele, de pildă, să se apropie de ființa ființei iubite? De ființa ei „așa cum este în realitate“? Sau pot ele măcar s-o oprească o clipă din mersul gândurilor ei, din misterioasa ei cădere în sine, să-i smulgă un surâs, să-i adoarmă o supărare, potrivit acelor fantastice strategii, gândite

și expuse în *Patru madrigaluri*, neîndoielnic una dintre cele mai minunate alcătuirii ale liricii românești? Va reuși poetul să-și facă iubita să privească măcar o clipă în „bulbucatul rotund ochi al vorbei acesteia“, în care el a oglindit-o „vrăjitoarește“? La fiecare tentativă, cuvintele par că se retrag învinse, rușinate, neputincioase și, de aceea, mincinoase. Nu cumva, odată adunate pe hârtie, ele se constituie într-o realitate paralelă și autonomă, precară și ridicolă în pretențiile ei de *a exprima*? Care nu rămân, oricât s-ar strădui poetul, decât „întortocheate spuneri, care de fapt nici nu spun mare lucru – repetă doar monoton jumătățile astea de simțăminte“?

Recitind-o în atmosfera lăsată de discuția noastră, mi s-a părut, la un moment dat, că poezia lui Mircea Ivănescu vine spre noi sub forma aceluia scenariu de basm „descriș“ de el în volumul din 1988, *Versuri vechi, nouă*. Acest scenariu apare schițat sub forma unui motto luat din povestea *Regele-Broască* a Fraților Grimm, pe care Ivănescu l-a pus în fața poeziei *Să facem să surădă o făptură indispusă*. Tot atunci m-am gândit că dedicația „Pentru Stela“, aflată pe toate volumele sale de versuri, trebuie scoasă din mecanica aparentă a unei rutine domestic-protocolare și mutată la temelia unei hermeneutici existențiale. Prin recurența obsesiei, exact așa cum se întâmplase și cu Regine Olsen în cazul lui Kierkegaard („...n-aș spune că am învățat de la ea, ci că am învățat din cauza ei. [...] Orice existență feminină este fantastică în același chip“), Stela devine fantasma care generează opera: ea este prințesa care a scăpat în fântână mingea de aur, iar poetul este Regele-Broască, „bătrânul clipocitor“, cu „capul gros și urât“, care-i promite prințesei că-i va da mingea, numai și numai pentru a putea smulge de pe chipul ei un surâs. „Ființa noastră de broască“ (Ivănescu își abhorră urâțenia) este cea pe care poetul încearcă s-o transfigureze în ochii prințesei, cu ajutorul mingii de aur a poeziilor sale.

El o aruncă la nesfârșit, îmbrăcată în aurul fiecărui nou volum, către femeia iubită și inaccesibilă, cu speranța că, odată și odată, ea *va citi* („ea ne promite că are să ne citească“). Această jinduire perpetuă la o acceptare care trebuie neîncetat cucerită și care, în termeni lirici, se traduce prin jinduirea de a fi citit (citește „iubit“) este izvorul poeziei ivănesciene. Din *Măștile lui M.I.* rezultă că „Stela“, cea care a fost prilejul mai tuturor versurilor și unica persoană căreia ele i-au fost dedicate, nu le-a citit niciodată, iar că dacă le-a citit nu le-a înțeles, „pentru că ea nu înțelege scrisul nostru de mână“, ceea ce-nseamnă: codul ființei noastre suferitoare, însetate de iubire. Întreaga existență a poetului s-a rezumat la efortul mereu repetat de a-i smulge „prințesei“ promisiunea „lecturii“ și la încercarea de a se convinge, iar și iar, că „ea ne-ar înțelege de fapt scrisul de mână“.

Dar important, pentru noi, ca cititori, nu este de a afla dacă, până la urmă, „ea l-a înțeles“, ci doar, în mod egoist, că noi suntem beneficiarii splendorii născute din acest joc masochist care a stat în inima scenariului liric, a acestei strategii oblice de a obține iubirea.

O ultimă întrebare pe care, alcătuiind antologia, n-am putut să nu mi-o pun: de ce, la o primă întâlnire, poezia lui Ivănescu poate să pară dificilă? Adevărul e că noi nu ne întâlnim îndeobște cu poezia sub forma versului fracturat care încearcă să surprindă fragmentul labirintic al unei stări sufletești. Sensibilitatea noastră poetică este primordial formată pe modelul gesticulației romantice și a tipului de ornament liric care-i corespunde. Gândul comun despre poezie este că ea „se recită“, se declamă, că, pe cât posibil, noi trebuie să ne îmbătăm cu rima și ritmul ei. Or, nu acesta este cazul poeziei lui Ivănescu. Ea te înhață din clipa în care gândul începe să simtă tonurile și semitonurile unei teme ce clipocește la nesfârșit

în ochiurile de apă ale vorbelor care se chinuie căutând chipul melodiei finale. Întâlnirea cu poezia lui seamănă cu descoperirea *Cvartetului în la minor opus 132*, cel în care Beethoven, convalescent, înalță un cânt de mulțumire divinității (nu întâmplător, în discuția noastră, Ivănescu se oprește pe larg asupra lui) după ce, în prealabil, urechea noastră fusese formată pe muzica „șlagărizată” a concertelor sale de pian. Sau e ca simfonia aceea a lui Brahms despre care autorul ei spunea că „are gustul climatei din Thuringia noastră, unde cireșele nu apucă niciodată să fie îndeajuns de dulci”. Nu e ușor, așadar, să-l descoperi pe Ivănescu având în minte legănarea versurilor pârguite ale lui Eminescu sau Arghezi. E mai bine să ai în ureche puțin Mallarmé, puțin Eliot, puțin Pound, adică o poezie care nu poate deveni niciodată romanță. „N-am tăiat eu poezia română în două”, spune la un moment dat, în timpul dialogului, cu modestia lui jucată, Ivănescu. Dar adevărul e că a tăiat-o, aducând-o în punctul din care, în modernitate, *expresia* sensibilității noastre s-a reconstruit integral.

gabriel liiceanu

poezia e altceva?

nu trebuie să povestești în poezie – am citit
un sfat către un tânăr poet – deci să nu povestesc
cum, foarte devreme, ea se scula dimineța, și așezându-se pe pat
aștepta să i se liniștească respirația, cu fața în mâini –
să nu spun nimic despre chipul ei atâta de obosit
încât i se încovoiau umerii, în fața oglinzii, când
se pieptăna încet. să nu-mi mărturisesc spaimile
lângă fața ei înstrăinată, întoarsă de la mine.
să nu umblu cu versuri, ca și cu oglinda în mâini
în care se răsfrâng acele dimineți cu lumina cenușie
dinainte de zori. poezia nu trebuie să fie reprezentare,
serie de imagini – așa scrie. poezia
trebuie să fie vorbire interioară. adică
tot eu să vorbesc despre fața ei înecându-se, căutându-și
respirația? însă atunci ar fi numai felul în care eu vorbesc
despre fața ei, despre mișcările încetinite prin straturi
de remușcări tulburi, de gânduri doar ale mele,
ale imaginii ei – ar fi numai un chip, o imagine –
și ea – adevărata ei ființă atunci?

asurzitoare iscare

spaima – există vorbe care să spună cum este,
cu adevărat, spaima? ce simți, de pildă, când treci
colțul – și o întâlnești deodată, cu ceață multă în păr,
și mâna, strângându-i lui brațul? și este, deodată,
ea – și trece pe lângă tine, de abia aplecându-și
capul – și în jurul tău noaptea e dintr-odată înaltă
și urlă – și-ți vine să-ți scuturi capul, cu mâinile zvâcnite
peste urechi, și să fugi – cât mai departe. (de fapt,
mergi la fel de încet. ca și cum nu ar fi
nimic adevărat. ei au trecut. strada nu mai are importanță,
deși este strada ei.) nu mai există
continuarea clipei acesteia. – a fost. – a trecut. –
ea, brusc, înspăimântător de străină, ținându-l
de braț, alături, alături de el, scuturându-se
de țipătul din tine – nici nu l-a auzit – când ai văzut-o trecând.
și ceață, pe o stradă murdară –

din când în când – ho ho

sigur, adevărata ființă nu se arată
decât rareori – asta să însemne din când în când? –
adevărul ei pentru mine, atunci –
dar există mai multe adevăruri, pentru fiecare,
altul, care ne stă în față – adevărul ei
a fost, poate, noaptea aceea târziu,
când, hohotind, cu spatele sprijinit de peretele
casei ei, pe strada cu umbre adânci
pe care le tot așteptam să mă cuprindă, cu mult
înainte de a o fi știut pe ea – plângând
în hohote, acolo, i-am spus că nu se mai termină,
nu se mai termină odată (ca și cum s-ar putea
sfârși de mai multe ori). și ea
a plâns, mângâindu-mi fața, singurele noastre săruturi,
ca într-o nuvelă romantică – atunci au fost.
a doua zi, era o vreme ploioasă.
am mers pe aceeași stradă, alături, politicoși,
și avea mâinile umede.

cântec de adormit elefantul

cu grijă întâi, să-i așezi umbra
în nișa peretelui – fi
atentă la aburii străvezii
ai gândului lui singuratec, la sumbra

încrețire a pielii pahidermatice
după umeri – să știi
că din colții lui, noițe hieratice
urcă pentru degetele tale portocalii.

orișicâtuși de puțin te-ai mișca,
să știi, contează enorm,
chiar și cei mai calmi elefanți
își tremură trompa când dorm.

jocul apelor lângă tine
ale somnului, așteptând
destrămarea celor mai fine
cearcăne ale celui din urmă gând

până adoarme, și se întoarce
imaginea clipind obosit,

și ceasul se rotunjește și toarce
câte-un minut clipocit.

orișicâtuși de puțin te-ai foi
contează enorm
elefanții aud
și când dorm.

când netezești cuvertura
mai ales, fii cu grijă
dacă-i tresare urechea, de-a dura
se va rostogoli – și furișe –

pe carourile ei, cu cuprins
diferit, ascultarea lui străvezie,
ascunzișurile muntelui stins
el le știe.

orișicâtuși de puțin contează enorm
elefanții când dorm.

vorbe, vorbe, vorbe...

trebuie alese vorbele cu grijă,
vorbele lasă urme – îți amintești
mai târziu de ele – așa cum și pașii rămân în zăpadă,
trebuie alese vorbele (însă e uneori atât de ușor
să știi să așezi vorbele unele lângă altele
să însemne ceva – ceva ce nu se mai așază
deloc exact peste ce știi tu cu adevărat
că e în tine – că simți.
oricine poate să facă vorbe unele după altele –
oricine poate să vorbească – nu asta
e principalul – ar trebui poate alese
tocmai cuvintele care să nu spună prea mult.)
și pe urmă, fiecare din vorbele acestea
ca niște urme în zăpadă...

patru madrigaluri

1.
pentru că ea e supărată pe noi
și spune că nici nu mai vrea să privească
pe fereastră la noi când ne jucăm, triști și greoi
seara în grădină – pentru că nu vrea să se oprească
nici când va trece cu cheile pe verandă, însingurată,
măcar să vadă dacă n-am fugit cu pisica
în brațe – pentru că spune că e supărată,
noi vom aprinde din frunze uscate un foc ca
un țipăt spre ea din fundul grădinii,
și dansând în jurul ei invoca-o-vom.
(și ea nici nu va ști că astfel o vom
vrăji să iasă, cât mai e încă lumină
să vadă de ce miroase a ars. și atunci
ne va vedea numai umbrele dănțuind, prelungi.)

2.
însă eu pot, și cu ajutorul motanului theobald,
închipui niște jocuri pentru a-i risipi
ei supărarea, pot face romburi care se vor roti
sub pleoapele ei când închide ochii. sau ca herald
pot trimite un vis despre înțeleptul motan

în poezie nu ai voie să minți, prefață de
gabriel liiceanu 5

- poezia e altceva? (*versuri*, 1968) 13
asurzitoare iscare (*alte versuri*, 1972) 14
din când în când – ho ho (*poeme nouă*, 1983) 15
cântec de adormit elefantul (*versuri*, 1968) 16
vorbe, vorbe, vorbe... (*versuri*, 1968) 18
patru madrigaluri (*versuri*, 1968) 19
mopete și timpul pierdut (*poesii*, 1970) 22
chiar adevărat? (*poeme nouă*, 1983) 23
amintire din copilărie (*poesii nouă*, 1982) 24
dans de iarnă (*versuri*, 1968) 25
miopie, iarna (*alte versuri*, 1972) 26
despre nesinceritățile neoperante (*alte versuri*, 1972) 27
anul în scădere (*versuri*, 1968) 28
imagine dintr-o biografie (*versuri*, 1968) 29
despre scaun (*versuri*, 1968) 30
înțelepciune (*poesii nouă*, 1982) 32
captivitate zadarnică (*alte versuri*, 1972) 33
îngândurări vespérale (*poeme*, 1970) 34
nocturnă (*poeme*, 1970) 35

vacanță (*poesii*, 1970) 36
 iubire nedeslușită (*alte versuri*, 1972) 37
 exorcizări de seară (*poesii nouă*, 1982) 38
 statua adolescentului cu capul de gorgonă
 (*poesii nouă*, 1982) 39
 pisica se leagă de casă (*versuri*, 1968) 40
 poveste scurtă (*versuri*, 1968) 42
 parabolă (*versuri vechi, nouă*, 1988) 44
 lumină iernatică (*versuri*, 1968) 45
 preludiu (*versuri*, 1968) 46
 vicleim (*versuri*, 1968) 47
 mopete în atmosfera lăuntrică (*poeme*, 1970) 50
 absență (*alte versuri*, 1972) 51
 remușcare (*versuri*, 1968) 52
 sigur că nu cu vorbele (*poeme nouă*, 1983) 54
 îl mai citește cineva pe edgar wallace?
 (*versuri vechi, nouă*, 1988) 56
 ipostaza blândă a câinelui de aer (*poeme*, 1970) 57
 basmul ce i-am spune ei (*poezii*, 1997) 58
 minciună? (*alte versuri*, 1972) 59
 priviri concupiscente (*poeme vechi, nouă*, 1989) 60
 unu, doi, trei – la perete (*alte poeme*, 1973) 62
 piață cu pietre (*alte poeme*, 1973) 64
 mopete se destinde (*poeme*, 1970) 65
 spre amiază în orașul vechi (*poezii*, 1997) 66
 mopete și ipostazele (*poeme*, 1970) 67
 pedeapsă factice (*alte versuri*, 1972) 68

les adieux (*poesii nouă*, 1982) 69
 poezia este și ea o justificare? (*versuri vechi, nouă*, 1988) 70
 nu putem ieși din pielea noastră
 (*versuri vechi, nouă*, 1988) 71
 ea nu înțelege scrisul nostru de mână
 (*versuri vechi, nouă*, 1988) 72
 tot încercând să ne convingem că ea ne-ar înțelege
 de fapt scrisul de mână
 (*versuri vechi, nouă*, 1988) 73
 dar dacă au totuși ce spune? (*versuri vechi, nouă*, 1988) 74
 într-adevăr se cuvine, la sfârșit, muzică de mozart
 (*versuri vechi, nouă*, 1988) 75
 să facem să suradă o făptură indispusă
 (*versuri vechi, nouă*, 1988) 76
 și odată ce începe să suradă (*versuri vechi, nouă*, 1988) 78
 dar să-i privim o clipă și fința reală
 (*versuri vechi, nouă*, 1988) 79
 ea ne promite că are să ne citească
 (*versuri vechi, nouă*, 1988) 80
 ce ne închipuim noi că face ea în vremea asta
 (*versuri vechi, nouă*, 1988) 81
 revenind la broască (*versuri vechi, nouă*, 1988) 82
 nu o vom tulbura (*versuri vechi, nouă*, 1988) 83
 pedeapsă reiterată (*poesii nouă*, 1982) 85
 despre moarte ca revedere (*versuri*, 1968) 86
 prăbușirea doctorului faustus (*poesii nouă*, 1982) 89